

СЕКЦІЯ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОГО ЦЕНТРУ ГУМАНІТАРНОЇ ОСВІТИ

*Канд. філол. наук, доцент, завідувач
кафедри історії та мовознавства
Л. М. Близнюк*

Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків)

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ АКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ (НА ПРИКЛАДІ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ «РИТОРИКА») В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Право людини здобувати освіту за дистанційною формою спирається на положення Законів України «Про освіту» і «Про повну загальну середню освіту» і здійснюється згідно з реалізацією права на освіту, передбаченого ст. 53 Конституції України. На сьогодні наша країна перебуває в умовах воєнного стану, отже, виходячи з міркувань безпеки, дистанційна форма освіти може запроваджуватися як єдина можлива форма здобуття освіти на всій території України або в окремих місцевостях, або у визначених закладах освіти.

Викладання навчального курсу «Риторика» включає багато негативних нюансів, що значно відрізняють його від викладання багатьох інших лекційно-практичних курсів навчальних дисциплін. Беруться до уваги як основи класичної риторики (досліджує проблеми красномовства, вивчає ефективні способи вербального і невербального впливу на аудиторію з урахуванням її особливостей), так і неориторики (нової концепції), яка спирається в основному на комунікативну функцію мови. Методи переконання як одні з найважливіших у риториці ураховують виключно комунікативну ситуацію, складовими якої є комунікативне завдання, адресант і адресат, умови спілкування (час, місце), тема висловлювання, способи і засоби мовленнєвого впливу тощо. Тому дистанційне навчання має обов'язково включати ті самі методичні прийоми, що застосовувалися і в навчальних аудиторіях: спостереження над мовленнєвою поведінкою оратора, самоспостереження з метою вдосконалення власного

мовлення в кожній конкретній ситуації, аналіз дискурсу, самоаналіз власного виступу, порівняльний аналіз текстів, редагування, порівняльний аналіз відредагованих текстів і тих, що потребують правлення, створення текстів різних мовленнєвих жанрів (доповідей, виступів, повідомлень, рефератів, діалогів, ювілейних промов, приватних листів) тощо [1].

Усе перелічене успішно досягається під час відеоконференції: викладач надає право доступу до демонстрування на екрані текстів, слайдів, відеороликів (до п'яти хвилин) усім здобувачам, залучаючи їх у такий спосіб до загальної дискусії та даючи можливість візуалізувати свою доповідь. Це успішно демонструють цьогорічні заняття зі здобувачами спеціальності «Переклад, англійська мова та література»: перебуваючи в різних безпечних місцях країни або за кордоном, здобувачі, маючи спільний з викладачем доступ до екрана, наповнюють заняття власними доповідями, презентаціями, долучаючись при цьому до безпосередньої комунікації. А викладач має можливість оцінити як розроблений матеріал (що бачать усі), так і ораторські прийоми риторичного мистецтва.

Крім того, перевагою такої форми навчання є доступ до всієї необхідної літератури, що відкривається здобувачеві після реєстрації на дистанційній платформі, а вже самостійна робота досить швидко потрапляє до викладача електронною поштою. Зникає проблема доступу до підручників і різних навчальних посібників. Та й проконсультуватися з викладачем за допомогою електронної пошти іноді ефективніше та швидше, ніж призначити особисту зустріч при денному або заочному навчанні. Це сприяє більшій мотивації здобувачів, спрямовує їхнє бажання частіше готувати і виступати з доповідями на практичних заняттях, тобто, як того потребує курс риторики, бути активним учасником комунікації.

1. Антоненко-Давидович Б. Як ми говоримо. Київ: Мультимедійне видавництво Стрельбицького, 2023. 199 с.